

MARIANNA PAŃKOWSKA

ur. 1923; Julin

Miejsce i czas wydarzeń	Siostrzytów, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów, okupacja niemiecka, zima 1940, śnieg, głód

Bieda w okresie okupacji

Kontyngenty zabierali Niemcy, gdzie było zboże, świnie, wszystko Niemcy potrzebowali, to zabierano. Więc trzeba było coś schować, zakopać, żeby dostać. Rodzice musieli część ziemniaków zakopać w takim dołku, żeby im nie zabrała ta komisja, która jeździła. No naturalnie to byli Polacy wszyscy [w komisji], ale oni musieli to robić wszyscy. Miało się tą świadomość, że jak się nie posadzi kartofla, to nie będzie co jeść, bo się nie pójdzie do sklepu, bo go nie ma, to nie to co dzisiaj, są sklepy, hurtownie, supermarkety. A kiedyś był ten kawałek ziemi. Każde nasionko to na wagę złota, żeby posadzić, żeby wyrosło, później coś do jedzenia. Bo to przesiedlenie to skosiło nas, strasznie zniszczyło, bo przyszliśmy na puste pole z rodzicami. A później wojna wybuchła, zima, sad zmarzł, bo był młody. I jeszcze wtedy pod tym śniegiem w [19]40 roku wymarzły wszystkie oziminy. To znaczy zasiane były, jak pszenica zimowa czy żyto na zimę się zasiewało, to jak śniegu dużo leżało, to po prostu wyparowało. Śnieg jest dobrze, jak jest nieduża warstwa, a jak jego była metrowa i więcej, więc pod tym śniegiem po prostu wyginęło to. I na wiosnę trzeba było takie kawałki czymś zasadzać. To było bardzo trudne i pracowite.

Jak mama już odeszła, [19]42 i 43 rok był bardzo ciężki. Mieliśmy tylko schowaną kaszę jęczmienną, raz dziennie gotowało się szklankę kaszy na wodzie, a trzeba było zostawić ziemniaki, obciąć, a tą resztę dopiero coś ugotować. Było bardzo ciężko, bardzo głodno było. I ta koleżanka, która była ze mną, to pamiętam, raz przyszła do mnie w niedzielę, poszłyśmy tak pospacerować drogą wzdłuż toru i ona mówi: „A wiesz moja mama jeszcze dzisiaj nic nie ugotowała, bo nie ma.” Było tak głodno, biednie.

Data i miejsce nagrania	2008-10-29, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"